

Lovforslag nr. L 153. Fremsat den 4. april 1984 af socialministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social bistand

(Ændring af reglerne om børn og unges døgnophold uden for eget hjem)

§ 1

I lov om social bistand, jfr. lovbekendtgørelse nr. 356 af 19. juli 1983, som ændret senest ved lov nr. 613 af 21. december 1983, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»Aflåsning om natten af værelser i sikrede afdelinger betragtes ikke som isolation.«.

2. I § 14 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Under andre døgnophold uden for hjemmet end nævnt i stk. 2, som er formidlet af det sociale udvalg, må magtanvendelse kun ske, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. Socialministeren fastsætter nærmere regler herom.«.

3. § 22 ophæves.

4. § 32, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Amdsrådet skal ved sit socialcenter, sine institutioner m.v. yde det sociale udvalg vejledning og konsulentstøtte med hensyn til udvalgets virksomhed for børn og unge.«.

5. I § 32 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Amdsrådets forpligtelse efter stk. 5 omfatter såvel planlægning som udførelse af udvalgets virksomhed for børn og unge, herunder forebyggelse af, at ophold uden for hjemmet bliver nødvendigt.«.

6. I § 33, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »arbejde,«: »under barnets ophold i eget hjem,«.

7. I § 33 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Når det sociale udvalg har besluttet at anbringe et barn uden for hjemmet, jfr. stk. 1, nr. 3, skal udvalget i samarbejde med amtskommunens socialcenter vælge et egnet opholdssted ud fra hensynet til barnet og dets forhold til familien, jfr. §§ 66 og 96. Kan anbringelsen af hensyn til barnets velfærd ikke opsættes, træffes en foreløbig beslutning af det sociale udvalg.«.

8. § 36 affattes således:

»Hjælpeforanstaltninger efter § 33, stk. 1, nr. 2 og 3, for unge over 18 år kan opretholdes eller iværksættes med den unges samtykke.«.

9. Under overskriften *Kap. 15. Døgnpleje* indsættes som ny overskrift: »Privat familiepleje«.

10. Før § 66 indsættes som ny overskrift: »Formidlet døgnophold«.

11. § 66 affattes således:

»§ 66. Opholdssteder for børn og unge, herunder plejefamilier, skal være godkendt som egnede af det stedlige sociale udvalg, hvis de modtager indtil 4 personer.

Stk. 2. Opholdssteder for børn og unge, der modtager flere end 4 personer, skal være godkendt som egnede af social- og sundheds-

udvalget i den stedlige amtskommune eller af anden offentlig myndighed efter reglerne herom. For anbringelse i døgninstitution for børn og unge gælder reglerne i §§ 96-100.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 1 og stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Det sociale udvalg fører med støtte fra amtskommunens socialcenter tilsyn med barnets forhold under dets ophold uden for hjemmet og træffer bestemmelse om ændret opholdssted, uddannelse, behandling m.v., så vidt muligt i samarbejde med forældremyndighedens indehaver.

Stk. 5. Det sociale udvalg betaler for barnets ophold. Socialministeren kan fastsætte satser for ydelsen eller dele deraf.

Stk. 6. Forældrene og barnet betaler for døgnopholdet efter samme regler som ved anbringelse i døgninstitution efter § 96.

Stk. 7. Reglerne i stk. 1-6 finder tilsvarende anvendelse, når det sociale udvalg beslutter at yde støtte til ophold for unge over 18 år efter § 36.«.

12. I § 67 ændres »plejehjemmet« til: »opholdsstedet«.

13. I § 67 indsættes som *stk. 2, stk. 3 og stk. 4:*

»*Stk. 2.* Når det er absolut påkrævet af hensyn til et barns velfærd, kan det sociale udvalg beslutte at afbryde barnets forbindelse med forældremyndighedens indehaver for

en bestemt periode.

Stk. 3. En beslutning efter stk. 2, der vedrører en periode på indtil 3 måneder, kan indbringes for socialstyrelsen.

Stk. 4. En beslutning efter stk. 2, der vedrører en periode udover 3 måneder, skal træffes efter reglerne i § 126.«.

14. I § 68, *stk. 1*, indsættes efter »hjem«: »eller tilbydes ophold i et bofællesskab«.

15. I § 68, *stk. 2*, indsættes efter »plejeforholdet«: »eller den nødvendige medhjælp i bofællesskabet«.

16. § 99 ophæves.

17. § 123, *stk. 2, 3. pkt.*, ophæves.

18. I § 135, *stk. 3*, indsættes efter »amtskommunerne«: »og vedrørende ophold uden for hjemmet efter §§ 66-68«.

19. I § 135, *stk. 3*, indsættes som *2. pkt.:*

»Socialministeren kan fastsætte regler om fordeling af udgifterne ved ophold i sikrede afdelinger i døgninstitutioner for børn og unge mellem amtskommunerne og kommunerne samt mellem disse indbyrdes.«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 1985, § 1, nr. 1, nr. 3 og nr. 19, dog den 1. juli 1984.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrunden for lovforslaget

Lovforslaget har til formål at skabe et bedre grundlag for tilvejebringelsen af et tilstrækkeligt antal kvalificerede anbringelsessteder for børn og unge, der har behov for ophold uden for eget hjem, herunder pladser i sikrede afdelinger og at tilvejebringe mere klare regler for børnenes og de unges forhold under ophold uden for hjemmet.

For at opnå dette formål, omfatter forslaget ændringer, der tager sigte på

- at* klargøre og dermed forbedre grundlaget for samarbejdet mellem de kommunale og amtskommunale myndigheder vedrørende hjælpeforanstaltninger for børn og unge med hensyn til såvel forebyggelses- og planlægningsopgaver som visitations- og tilsynsopgaver,
- at* styrke grundlaget for, at det sociale udvalgs valg mellem forskellige døgnopholdsmuligheder sker efter en vurdering af hensigtsmæssigheden for det enkelte barn, og
- at* opnå neutralitet og sammenhæng i det amtskommunale beslutningsgrundlag på området på samme måde, som det er tilfældet på det kommunale område.

Gældende regler

Efter de gældende regler i bilstandsloven har det sociale udvalg ansvar for at iværksætte hjælpeforanstaltninger over for børn og unge, der har behov herfor. Det sociale udvalg kan meddele henstilling eller pålæg med hensyn til barnets pleje m.v., beskikke en personlig rådgiver for barnet, eller sørge for at det anbringes uden for hjemmet.

Foranstaltningerne skal være påkrævet af hensyn til barnets tarv, og så vidt muligt iværksættes i forståelse med barnet og forældrene. Anbringelse uden for hjemmet uden forældrenes samtykke kræver, at de strengere betingelser i lovens afsnit VIII er opfyldt.

Et barn, der skal anbringes uden for hjemmet, skal søges anbragt i familiepleje, medmindre hen-

synet til en behandling eller særlige forhold taler for, at det anbringes i en af bilstandslovens institutioner for børn og unge.

En henstilling eller et pålæg fra det sociale udvalg kan gå ud på, at barnet eller den unge bør tage ophold i eget værelse, i efterskole, kostskole eller lignende.

Det sociale udvalg skal selv sørge for de fornødne pladser i familiepleje m.v., medens amtsrådet er forpligtet til at sørge for det nødvendige antal pladser i døgninstitutioner for børn og unge.

Visitationskompetencen ligger hos det sociale udvalg, men hvis barnet anbringes i døgninstitution, skal der indhentes en udtalelse fra amtskommunens socialcenter, så vidt muligt inden anbringelsen.

Det sociale udvalg fører ligeledes tilsyn med barnet under opholdet uden for eget hjem. Amtsrådet fører det almindelige tilsyn med døgninstitutionerne.

Kommunen betaler altid 50 pct. af udgifterne ved barnets ophold uden for eget hjem, hvad enten opholdet findes i institution, i familiepleje eller andre steder. Amtskommunen deltager i finansieringen, når barnet anbringes i døgninstitution, hvor den afholder 50 pct. af udgifterne, medens staten afholder 50 pct. af udgifterne, når opholdet finder sted uden for institutioner i amtskommunalt regie.

Kommunen betaler for barnets ophold i familiepleje efter vejledende regler fastsat af socialstyrelsen. Kommunens betaling for institutionsophold beregnes på grundlag af institutionens driftsudgifter og forventede belægning. Herudover er der ikke fastsat regler for kommunens betaling for barnets ophold uden for hjemmet.

Der er fastsat ensartede regler for forældrenes og evt. barnets betaling for ophold i familiepleje og i institution. Opholder barnet sig uden for hjemmet i medfør af en henstilling eller et pålæg til forældremyndighedens indehaver, er det i princippet forældrene selv, der betaler for opholdet, men med mulighed for at få dækket udgiften i medfør af bilstandslovens regler om kontanthjælp.

Specielt med hensyn til sikrede pladser bemærkes, at retten efter bestemmelsen i retsplejelovens § 765 kan bestemme, at en ung f.eks. skal tage ophold i en døgninstitution i stedet for varetægtsfængsling. Den unge skal samtykke i anvendelsen af surrogat for varetægtsfængsling, og visitationen til døgninstitutionsophold sker i overensstemmelse med bilstandslovens almindelige regler, dvs. at den endelige beslutning om optagelse træffes af det sociale udvalg i samråd med amtskommunens socialcenter.

Udviklingen

Bilstandslovens bestemmelser om døgnforanstaltninger for børn og unge er udarbejdet på grundlag af socialreformkommissionens betænkninger, der blev afgivet i 1969 og 1972. Antallet af børn og unge, der med det sociale udvalgs medvirken anbringes uden for hjemmet, har siden da været procentvis stigende. I 1982 var der ialt placeret ca. 15.500 børn og unge uden for hjemmet (excl. børn og unge med vidtgående fysiske eller psykiske handicap).

Siden bilstandslovens ikrafttræden er der sket en forskydning i anvendelsen af de forskellige anbringelsessteder. Således er der sket en øget anvendelse af familiepleje, og især af socialpædagogiske kollektiver og andre alternative foranstaltninger, der er kommet til siden. Samtidig har der været et jævnt fald i benyttelsen af de traditionelle døgninstitutioner. De amtskommunale institutioner modtager i dag mindre end 1/3 af de børn og unge, der får ophold uden for eget hjem. Kommunerne har med andre ord ændret anbringelsespraksis.

Denne udvikling har sammenhæng med ændringerne i fødselstallet og ændringer i kommunernes anbringelseshyppighed inden for de forskellige aldersgrupper. Der har i de senere år været en svag stigning i anbringelseshyppigheden for de yngste aldersgrupper, hvor anbringelse især finder sted i de traditionelle anbringelsesformer, familiepleje og døgninstitution, medens anbringelseshyppigheden er steget stærkere for de ældste aldersgrupper, hvor de alternative former fortrinsvis anvendes.

Den skitserede udvikling har medført tre hovedproblemer: nedlæggelse af døgninstitutioner, herunder pladser i sikrede afdelinger, ændret byrdefordeling mellem staten og amtskommunerne, og uklarhed med hensyn til tilsynet med de anbragte børn og unge.

Nedlæggelse af døgninstitutioner

Da kommunerne anvender døgninstitutionerne i mindre omfang, har mange døgninstitutioner en lav elevbelægning og derfor stærkt stigende takster, hvilket igen kan være hindrende for en i øvrigt hensigtsmæssig anbringelse. Dette fører til, at amtskommunerne i stigende omfang nedlægger institutionerne, fra januar 1980 til januar 1983 er således 11 pct. af døgnpladserne (excl. pladserne for børn med vidtgående handicap) blevet nedlagt. Denne udvikling indebærer en fare for, at den socialpædagogiske ekspertise, der er samlet på døgninstitutionsområdet, går tabt.

Antallet af pladser på sikrede afdelinger i døgninstitutioner for børn og unge er for tiden 23, fordelt på 3 institutioner, hvoraf 2 ligger i Københavns-området, og 1 ligger på Fyn. Efter en af amtsrådsforeningen og kriminalforsorgen i 1983 foretagen undersøgelse har der vist sig at være behov for et yderligere antal pladser, fordelt mere ligeligt i landet, således at varetægtsfængsling af unge kan undgås i større omfang end hidtil.

Ændret byrdefordeling

Ændringen i kommunernes anbringelsesmønster har medført en ændring i byrdefordelingen mellem staten og amtskommunerne. Med bilstandsloven fik amtskommunerne et økonomisk medansvar, når et barn har behov for ophold og behandling i institution. Man forudsatte, at det amtskommunale institutionsapparat undergik en vis omstillingsproces i takt med ændrede behov hos de anbragte børn og unge, for at institutionerne fortsat kunne dække kommunernes anbringelsesbehov.

Kommunerne har imidlertid i et omfang, som ikke var tilsigtet ved bilstandslovens ikrafttræden uden for det amtskommunale institutionssystem anvendt anbringelsesformer, hvor staten refunderer 50 pct. af kommunernes udgifter.

Uklarhed med hensyn til tilsynet med de anbragte børn og unge.

Der er fastsat særlige regler for kommunernes tilsynsforpligtelse og arbejdet med barnets hjemgivelse, når opholdet finder sted i familiepleje og i døgninstitution.

Kommunerne har imidlertid i stigende omfang med baggrund i en henstilling til forældremyndighedens indehaver anvendt andre døgntilbud f.eks. socialpædagogiske kollektiver, skibsprojekter og andre foranstaltninger med betaling efter kontanthjælpsreglerne.

Endvidere udbetales der hjælp over bistandslovens § 42 til uddannelse og erhvervmæssig optræning til unge over den undervisningspligtige alder ved ophold i støttefamilier eller socialpædagogiske kollektiver.

Disse foranstaltninger kan være af institutionslignende karakter, men er ikke omfattet af nogen generel tilsynsforpligtelse. Uklarheden med hensyn til tilsynsforpligtelsen vanskeliggør det nødvendige samarbejde, der forudsættes at finde sted mellem kommuner og amtskommuner.

Hovedprincipperne i lovforslaget

Lovforslaget indeholder regler, der understreger betydningen af planlægning og koordinering, fordi anvendelsen af mere hensigtsmæssige anbringelsesformer og bedre udnyttelse af de totale ressourcer på området, nødvendiggør øget samarbejde mellem kommuner og amtskommuner.

Et middel vil være udarbejdelse af regionale oversigter over samtlige opholdsmuligheder og erfaringer med anvendelsen heraf. Regionale analyser af struktur og tendenser i anvendelsen af de forskellige opholdsformer vil kunne danne grundlag for samarbejde og for de politiske beslutninger.

Socialministeriet/socialstyrelsen vil gennem formidling af ideer og erfaringer, vejledning, analyseoplæg og lignende, medvirke til styrkelse af samarbejdet mellem de kommunale myndigheder.

Lovforslaget betyder ingen ændring med hensyn til selve kompetencen til at træffe beslutning om, at barnet skal anbringes uden for hjemmet og om anbringelsesstedet. Denne kompetence ligger fortsat hos det sociale udvalg.

I lovteksten understreges imidlertid, at amtskommunerne skal have en øget indflydelse på visitationen og på udøvelsen af tilsynet med de anbragte børn. Det vil afhænge af lokale forhold, i hvilket omfang en kommune har behov for den særlige bistand, som amtskommunen stiller til rådighed til disse formål. Det forudsættes således, at amtskommunerne ikke inddrages i ukomplicerede anbringelsessager. Samtidig forudsættes det, at man inden for de enkelte amtskommuner indgår aftaler, der sikrer en smidig visitationsprocedure.

Amtskommunernes opgaver i forbindelse med opholdssteder, der modtager flere end 4 personer, altså de institutionslignende foranstaltninger, understreges, idet det foreslås at indføre en egentlig godkendelsesbeføjelse for amtskommunerne. Herved sikres et almindeligt tilsyn med disse opholdssteder i lighed med, hvad der gælder for de amtskommunale døgninstitutioner.

Efter lovforslaget udvides endvidere det område, for hvilket ministeren kan fastsætte regler for magtanvendelse, til disse opholdssteder.

For så vidt angår døgntilbud, der er godkendt af andre myndigheder, f.eks. kostskoler og efterskoler, vil amtskommunernes rolle udelukkende være konsultativ i forbindelse med det sociale udvalgs vurdering af det pædagogiske tilbud, skolerne kan give barnet eller den unge i den konkrete sag.

Ligestilling af de forskellige former for døgnophold sker ved at lade opfordringen om at foretrække familiepleje udgå af regelsættet og ved at foretage en finansieringsomlægning. Der foreslås således – i overensstemmelse med den ændrede opgavefordeling – finansieringsmæssig neutralitet på området ved, at kommuner og amtskommuner i alle tilfælde deler udgifterne lige ved børn og unges døgnophold, mens staten udgår af finansieringen af børns og unges ophold uden for hjemmet. For ophold i sikrede afdelinger foreslås en betalingsordning efter objektive kriterier.

I tilknytning til finansieringsomlægningen stilles der forslag om at erstatte ministerens pligt til at fastsætte vejledende satser for plejelønnen med *muligheden* for at fastsætte satser for hele ydelsen eller dele deraf, f.eks. kun for den del, der vedrører de direkte omkostninger ved barnet. Det er hensigten at igangsætte et udvalgsarbejde for at undersøge mulighederne for, at fastsættelsen af disse ydelser kan ske uden medvirken af de centrale myndigheder, og for evt. at fastlægge retningslinierne for ydelserne. Betaling for ophold for unge over 18 år med misbrugsproblemer og støtte til personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap efter § 68 vil efter forslaget blive omfattet af samme betalings- og finansieringsregler.

På baggrund af at de gældende takstmæssige betalinger for døgninstitutionspladser volder budgetmæssige vanskeligheder, vil socialministeren endvidere igangsætte et udvalgsarbejde om muligheden for et ændret takstsystem med endelig afregning i stedet for a conto-afregning og ensartede takster for ensartede foranstaltninger eller for alle ophold inden for et regionalt område.

Ud over de nævnte hovedprincipper indeholder lovforslaget en skærpelse af reglerne for det sociale udvalgs adgang til at afskære forbindelsen mellem barnet og forældremyndighedens indehaver.

Økonomiske konsekvenser

Lovforslaget medfører ingen merudgifter for det offentlige.

Amtskommunernes overtagelse af de statslige udgifter inden for døgnplejeområdet vil blive udlignet over den amtskommunale bloktilskudspulje.

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af drøftelserne på en konference vedrørende problemerne omkring børns og unges ophold uden for hjemmet, som socialministeren afholdt den 31. oktober 1983 med deltagelse af repræsentanter for kommuner, amtskommuner og institutioner.

De kommunale organisationer har under senere drøftelser og høring i anledning af lovforslaget tilkendegivet, at de ikke kan nå til enighed om indholdet af et ændret regelsæt på området, idet de hver især er uenige i dele af forslaget.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1

Efter forslaget tydeliggøres hjemlen til at kunne aflåse døren til værelser i sikrede afdelinger om natten.

Til nr. 2

Forslaget betyder, at det område, for hvilket socialministeren kan fastsætte regler om magtanvendelse, udvides til at omfatte andre former for døgnopholdssteder end de egentlige døgninstitutioner.

Det er således hensigten at fastsætte nærmere regler om, i hvilket omfang og under hvilke betingelser magtanvendelse kan finde sted over for børn og unge, for hvilke det sociale udvalg har formidlet døgnophold i et af de institutionslignende opholdssteder, der ikke er omfattet af institutionsreglerne.

Spørgsmålet om magtanvendelse over for børn og unge med døgnophold uden for hjemmet er reguleret af straffelovens bestemmelser, men det er af hensyn til de nævnte opholdssteders institutionslignende karakter fundet ønskeligt at kunne opstille nærmere regler, f.eks. om de tilfælde, hvor det for en medarbejder i en akut situation bliver nødvendigt at gribe ind med fysisk magtanvendelse over for et barn eller en ung.

Til nr. 3

Forslaget er en konsekvens af det af indenrigsministeren fremsatte forslag om ændring af de kommunale styrelseslove, hvorefter der foreslås indført en generel bestemmelse om strafansvar for kommunalbestyrelsesmedlemmer, der tilsidesætter deres pligter i forbindelse med varetagelsen af hvervet.

Bistandslovens § 22, der netop udvider strafansvaret til at omfatte personer, hvis hverv hviler på offentlig valg, må ved indførelsen af en generel straffebestemmelse i den kommunale stryelseslovgivning anses for overflødig.

Indenrigsministeriet har på denne baggrund bedt socialministeriet om at søge bistandslovens § 22 ophævet i forbindelse med den førstkommande ændring af bistandsloven.

De foreslåede ændringer i de kommunale styrelseslove skal træde i kraft den 1. juli 1984, og bistandslovens § 22 foreslås ophævet pr. samme dato for at undgå et dobbelt strafansvar for den personkreds, der allerede i dag er omfattet af bistandslovens § 22.

Til nr. 4 og 5

Ændringerne er et led i bestræbelserne på at forbedre grundlaget for samarbejdet mellem kommuner og amtskommuner.

Ved direkte at anføre i forslaget til § 32, stk. 5, at amtsrådet skal yde støtte til det sociale udvalgs virksomhed for børn og unge ved sine institutioner, skabes mulighed for at institutionspersonalet i højere grad, end det idag er tilfældet, kan deltage i det forebyggende arbejde i institutionernes lokalområder. Derved opnås en bedre udnyttelse af den ekspertise, der findes i døgninstitutionerne.

Med forslaget til § 32, stk. 6, understreges, at samarbejdet mellem kommuner og amtskommuner skal udbygges i alle faser, og at planlægningen inden for området er en fælles opgave. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger om dette spørgsmål.

Til nr. 6

Forslaget har til formål at præcisere, at iværksættelse af hjælpeforanstaltninger i henhold til § 33, stk. 1, nr. 1, henstilling eller pålæg med hensyn til barnets pleje m.v. forudsætter, at barnet opholder sig i eget hjem.

Foranstaltninger i form af døgnophold uden for barnets hjem iværksættes herefter altid efter § 33, stk. 1, nr. 3.

Til nr. 7

Efter forslaget flyttes visitationsbestemmelserne af redaktionelle grunde fra § 66, stk. 1, og § 99 til § 33 som et nyt stk. 4.

Forslaget indebærer en ændring i forhold til den hidtidige bestemmelse i § 66, idet opfordringen om at foretrække familiepleje fremfor institutionsanbringelse udgår. Ændringen indebærer end-

videre, at børn og unge kan anbringes andre steder end i familiepleje og i institution.

Det præciseres, at opholdsstedet skal vælges ud fra en vurdering af, om et ophold dér vil være til gavn for barnet. Samtidig understreges, at der også skal tages hensyn til, hvad der gavner barnets forhold til familien mest.

Efter forslaget er det som hidtil det sociale udvalg i barnets opholdskommune, der har kompetencen til at træffe bestemmelse om, hvor barnet skal anbringes. Ved ændringen fastslås imidlertid, at visitationen skal ske i samarbejde med amtskommunes socialcenter.

Det er ikke i forslaget angivet, hvorledes visitationsproceduren og kommunens og amtskommunens samarbejde om visitationen skal tilrettelægges. Disse forhold vil være afhængige både af lokale forhold, herunder først og fremmest af hvilken sagkundskab kommunen selv råder over, og af de enkelte anbringelsesagers karakter.

Til nr. 8

Det foreslås at ophæve den gældende 20 årsgrænse for hjælpeforanstaltningers ophør, således at støtte til døgnophold kan ydes til unge over denne alder efter behov som en hjælpeforanstaltning efter kap. 8.

Der kan for gruppen af unge med misbrugsproblemer eller andre alvorlige psykiske eller sociale problemer være behov for at kunne tilbyde støtte til døgnophold også ud over det 20. år.

Støtten til denne gruppes døgnophold ydes i dag efter kontanthjælpsreglerne, når behandlingen ikke finder sted i tilknytning til institutionsophold. Efter forslaget skal støtten ydes og finansieres på samme måde som udgifter til døgnophold for børn, jfr. de almindelige bemærkninger.

Til nr. 9 og 10

Ændringerne er redaktionelle og betyder en tydeliggørelse af bestemmelsernes anvendelsesområde.

Til nr. 11

Ændringen betyder, at den hidtidige visitationsbestemmelse flyttes til § 33 som nyt stk. 4. Der henvises til bemærkningerne til nr. 7.

Ved forslaget i § 66, stk. 1, præciseres den gældende forpligtelse for det sociale udvalg til at sikre sig, at de anbringelsessteder for indtil 4 børn og unge, der findes i kommunen, er velegnede til formålet.

En tilsvarende forpligtelse foreslås i stk. 2 for amtskommunernes social- og sundhedsudvalg, når det drejer sig om anbringelsessteder for mere end 4 personer. Der er i bestemmelsen taget højde for, at de sociale myndigheder kan anvende anbringelsessteder, som er godkendt af andre myndigheder, f.eks. undervisningsministeriet, for så vidt angår kostskoler og efterskoler.

For både forslagene i stk. 1 og i stk. 2 gælder, at de tager sigte på alle døgnopholdsformer uden for de amtskommunale institutioner.

Det forudsættes, at der i amtskommunernes vurdering af opholdssteders egnethed indgår en bedømmelse af, hvilket antal børn og unge, der kan modtages i forhold til antallet af medarbejdere.

I stk. 4 foreslås, at amtskommunens socialcenter inddrages i det sociale udvalgs arbejde med hensyn til at føre tilsyn med de anbragte børn. Vedrørende tilrettelæggelsen og indholdet af samarbejdet mellem de to instanser henvises til bemærkningerne til nr. 7.

Forslaget til stk. 5 er en ændring af det gældende stk. 2., hvorefter vejledende satser for plejeløn fastsættes af socialministeren.

Efter forslaget får ministeren mulighed for – i modsætning til den nuværende forpligtelse – at fastsætte satser for plejelønnen, evt. kun for en del af ydelsen. Der henvises til de almindelige bemærkninger om igangsættelse af et udvalgsarbejde. Man har anset det for hensigtsmæssigt, at socialministerens adgang til at vejlede på disse områder ikke forud for udvalgsarbejdet begrænses i forhold til de nugældende regler.

Stk. 6 svarer med enkelte redaktionelle ændringer til det gældende stk. 4.

Forslaget i stk. 7 er en ny bestemmelse, der har til formål at sikre, at opholdssteder, der modtager unge over 18 år, er undergivet samme godkendelses- og tilsynsregler som opholdssteder for børn.

Forslaget indebærer endvidere, at unge over 18 år skal betale for døgnophold efter samme regler som børn og unge under 18 år. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 8.

Til nr. 12

Ændringen er en konsekvensrettelse.

Til nr. 13

Bestemmelserne indeholder forslag til nye regler om det sociale udvalgs adgang til at afbryde forældres forbindelse med et barn, der er anbragt uden for hjemmet.

Forslaget indebærer en skærpelse i forhold til gældende regler og praksis, når der er tale om en samkvemsafbrydelse af længere varighed. Under hensyn til det alvorlige indgreb, som en længerevarende afbrydelse af barnets forbindelse med forældrene er, er det imidlertid fundet ønskeligt at tydeliggøre og stramme reglerne for det sociale udvalgs beslutninger i disse sager.

I § 67, stk. 3, foreslås, at afgørelser om afbrydelse af forbindelsen i indtil 3 måneder som hidtil skal kunne indbringes for socialstyrelsen.

Under hensyn til at længerevarende afbrydelse af forbindelsen mellem barnet og forældremyndighedens indehaver er et indgreb, der i alvorlighed kan sammenlignes med iværksættelse af en hjælpeforanstaltning af tvangsmæssig karakter, foreslås det i § 67, stk. 4, at det sociale udvalgs beslutning om afbrydelse af forbindelsen i en periode udover 3 måneder skal træffes efter reglerne i bistandslovens § 126. Dette indebærer, at mindst $\frac{3}{5}$ af det sociale udvalgs medlemmer skal stemme for beslutningen, og at en dommer og en pædagogisk-psykologisk konsulent skal deltage i det møde, hvor afgørelsen træffes.

Det sociale udvalgs afgørelse efter § 67, stk. 4, vil i overensstemmelse med bistandslovens almindelige klagesystem kunne indbringes for amtsankennævnet.

Reglerne om samkvemsafbrydelse gælder ved barnets ophold såvel i institution som i andre opholdssteder.

Til nr. 14 og 15

Ved ændringen fastslås det, at ophold i bofællesskab som et ophold i egen bolig er blandt de tilbud, som det sociale udvalg kan anvise personer med vidtgående fysiske og psykiske handicap.

I forbindelse med den udslusning, som fra begyndelsen af 1970'erne har fundet sted fra de store institutioner, er der etableret en række bofællesskaber for psykisk udviklingshæmmede personer.

Bofællesskaber har vist sig at være en hensigtsmæssig boligform for psykisk udviklingshæmmede både for personer, som tidligere har haft ophold på institution, og for personer, som tidligere har været hjemmeboende.

I et bofællesskab kan beboerne støtte hinanden, og den nødvendige medhjælp ude fra, som der kan være behov for på grund af de pågældendes handicap, kan tilrettelægges på en hensigtsmæssig måde.

Betalingen for den nødvendige medhjælp til bofællesskabets beboere skal efter forslaget fastsættes af det sociale udvalg under hensyntagen til, at beboerne af deres invalidepension skal kunne afholde udgifterne til deres almindelige livsførelse.

Til nr. 16

Forslaget er en redaktionel ændring som følge af, at visitationsbestemmelsen er flyttet til § 33, stk. 4, jfr. bemærkningerne til nr. 7.

Til nr. 17

Forslaget er en redaktionel ændring som følge af ændringen i § 36. Der henvises herom til bemærkningerne til nr. 8.

Til nr. 18

Efter forslaget skal amtskommunerne afholde 50 pct. af udgifterne ved børns og unges ophold uden for hjemmet, uanset om opholdet finder sted i institution, i familiepleje eller andre steder, ligesom amtskommunen skal afholde 50 pct. af udgifterne ved det sociale udvalgs støtte til ophold for unge over 18 år efter § 66, stk. 7, og i forbindelse med anbringelse af voksne med vidtgående fysisk eller psykisk handicap efter § 68. Kommunerne skal som hidtil afholde de øvrige 50 pct. af udgifterne, medens staten udgår af finansieringen af ophold uden for hjemmet.

Finansieringsomlægningen gælder også for de forsøgsordninger, der er godkendt i henhold til bistandslovens § 138 b.

Til nr. 19

Det er hensigten, som nævnt i de almindelige bemærkninger, at fastsætte en betalingsordning, hvorefter udgifterne ved driften af de sikrede afdelinger til brug for varetægtssurrogatanbringelse af unge fordeles mellem amtskommunerne og kommunerne efter objektive kriterier, f.eks. antallet af 15-17 årige.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 14, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»Aflåsning om natten af værelser i sikrede afdelinger betragtes ikke som isolation.«.

§ 14. — —

Stk. 2. Anvendelse af sikrede og lukkede afdelinger, isolation, fiksering m.v. i institutioner beregnet til døgnophold for børn og unge og for voksne med vidtgående fysiske eller psykiske handicap må alene ske, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. Socialministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne herfor.

2. I § 14 indsættes som stk. 3:

»Under andre døgnophold uden for hjemmet end nævnt i stk. 2, som er formidlet af det sociale udvalg, må magtanvendelse kun ske, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. Socialministeren fastsætter nærmere regler herom.«.

3. § 22 ophæves.

§ 22. Enhver, der deltager i administrationen af denne lov, er ansvarlig efter borgerlig straffelovs regler om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv, selv om hvervet hviler på offentligt valg.

4. § 32, stk. 5, affattes således:

»*Stk. 5.* Amtsrådet skal ved sit socialcenter, sine institutioner m.v. yde det sociale udvalg vejledning og konsulentstøtte med hensyn til udvalgets virksomhed for børn og unge.«.

§ 32. — —

Stk. 5. Amtskommunens socialcenter skal ved konsulenter yde det sociale udvalg vejledning med hensyn til udvalgets virksomhed for børn og unge.

5. I § 32 indsættes som stk. 6:

»*Stk. 6.* Amtsrådets forpligtelse efter stk. 5 omfatter såvel planlægning som udførelse af udvalgets virksomhed for børn og unge, herunder forebyggelse af, at ophold uden for hjemmet bliver nødvendigt.«.

6. I § 33, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »arbejde,«: »under barnets ophold i eget hjem,«.

§ 33. Når hjælpeforanstaltninger er påkrævet af hensyn til barnets tarv, jfr. § 32, stk. 4, kan det sociale udvalg, så vidt muligt i forståelse med barnet og hjemmet,

- 1) meddele henstilling eller pålæg med hensyn til barnets pleje eller behandling, opdragelse, uddannelse eller arbejde,
- 2) beskikke en personlig rådgiver for barnet,
- 3) sørge for, at barnet anbringes uden for hjemmet, jfr. afsnit VI og VII.

7. I § 33 indsættes som stk. 4.:

»*Stk. 4.* Når det sociale udvalg har besluttet at anbringe et barn uden for hjemmet, jfr. stk. 1, nr. 3, skal udvalget i samarbejde med amtskommunens socialcenter vælge et egnet opholdssted ud fra hensynet til barnet og dets forhold til familien, jfr. §§ 66 og 96. Kan anbringelsen af hensyn til barnets velfærd ikke opsættes, træffes en foreløbig beslutning af det sociale udvalg.«.

8. § 36 affattes således:

»Hjælpeforanstaltninger efter § 33, stk. 1, nr. 2 og 3, for unge over 18 år kan opretholdes eller iværksættes med den unges samtykke.«.

§ 36. Hjælpeforanstaltninger efter § 33 skal ophøre senest, når den unge fylder 20 år. Hjælpeforanstaltninger for unge over 18

Bilag til f.t.l. vedr. social bistand

år kan dog kun opretholdes eller iværksættes, såfremt den unge giver samtykke hertil.

9. Under overskriften *Kap. 15. Døgnpleje* indsættes som ny overskrift: »Privat familiepleje«.

10. Før § 66 indsættes som ny overskrift: »Formidlet døgnophold«.

11. § 66 affattes således:

»§ 66. Opholdssteder for børn og unge, herunder plejefamilier, skal være godkendt som egnede af det stedlige sociale udvalg, hvis de modtager indtil 4 personer.

Stk. 2. Opholdssteder for børn og unge, der modtager flere end 4 personer, skal være godkendt som egnede af social- og sundhedsudvalget i den stedlige amtskommune eller af anden offentlig myndighed efter reglerne herom. For anbringelse i døgninstitution for børn og unge gælder reglerne i §§ 96-100.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 1 og stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Det sociale udvalg fører med støtte fra amtskommunens socialcenter tilsyn med barnets forhold under dets ophold uden for hjemmet og træffer bestemmelse om ændret opholdssted, uddannelse, behandling m.v., så vidt muligt i samarbejde med forældremyndighedens indehaver.

Stk. 5. Det sociale udvalg betaler for barnets ophold. Socialministeren kan fastsætte satser for ydelsen eller dele deraf.

Stk. 6. Forældrene og barnet betaler for døgnopholdet efter samme regler som ved anbringelse i døgninstitution efter § 96.

Stk. 7. Reglerne i stk. 1-6 finder tilsvarende anvendelse, når det sociale udvalg beslutter at yde støtte til ophold for unge over 18 år efter § 36.«.

§ 66. Når det sociale udvalg har besluttet at anbringe et barn i døgnpleje uden for eget hjem, skal udvalget søge at anbringe barnet i familiepleje. Dette gælder dog ikke, hvis hensynet til en behandling eller særlige forhold hos forældrene gør det ønskeligt, at barnet anbringes i en institution.

Stk. 2. Plejehjemmet får plejeløn fra kommunen. Vejledende satser fastsættes af socialministeren.

Stk. 3. Det sociale udvalg fører tilsyn med barnets forhold under dets ophold i familiepleje eller på institution eller lignede og træffer bestemmelse om ændret anbringelsessted, uddannelse, behandling m.v., så vidt muligt i samarbejde med forældremyndighedens indehaver.

Stk. 4. Der betales for døgnpleje efter samme regler som ved anbringelse i døgninstitutioner.

12. I § 67 ændres »plejehjemmet« til: »opholdsstedet«.

13. I § 67 indsættes som *stk. 2, stk. 3 og stk. 4:*

»*Stk. 2.* Når det er absolut påkrævet af hensyn til et barns velfærd, kan det sociale udvalg beslutte at afbryde barnets forbindelse med forældremyndighedens indehaver for en bestemt periode.

Stk. 3. En beslutning efter stk. 2, der vedrører en periode på indtil 3 måneder, kan indbringes for socialstyrelsen.

Stk. 4. En beslutning efter stk. 2, der vedrører en periode udover 3 måneder, skal træffes efter reglerne i § 126.«.

§ 67. Det påhviler det sociale udvalg, medmindre hensynet til barnets velfærd i det enkelte tilfælde taler derimod, i samarbejde med plejehjemmet eller institutionen at sørge for, at forbindelsen mellem barnet og dets hjem holdes ved lige, og at søge at skabe mulighed for barnets tilbagevenden til hjemmet.

14. I § 68, *stk. 1*, indsættes efter »hjem«: »eller tilbydes ophold i et bofællesskab«.

15. I § 68, *stk. 2*, indsættes efter »plejeforholdet«: »eller den nødvendige medhjælp i bofællesskabet«.

§ 68. Personer med et vidtgående fysisk eller psykisk handicap kan anbringes i pleje i private hjem.

Stk. 2. Det sociale udvalg fastsætter en økonomiske ydelse for plejeforholdet og træffer herunder beslutning om, hvilket beløb pågældende skal have til rådighed til personlige fornødenheder.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter retningslinier for bistand efter stk. 1 og 2.

16. § 99 ophæves.

§ 99. Bestemmelse om optagelse i en institution træffes af det sociale udvalg i barnets opholdskommune. Der skal, så vidt muligt forud for anbringelsen, indhentes en udtalelse fra socialcentret i den amtskommune, hvor opholdskommunen er beliggende.

17. § 123, stk. 2, 3. pkt., ophæves.

§ 123. — — —

Stk. 2. Opretholdelse af hjælpeforanstaltninger efter stk. 1 ud over 1 år forudsætter fornyet behandling af sagen i det sociale udvalg. Er den unge fyldt 18 år, kan hjælpeforanstaltningerne kun opretholdes, såfremt den pågældende giver samtykke hertil. Hjælpeforanstaltningerne skal dog senest ophøre, når den unge fylder 20 år.

18. I § 135, stk. 3, indsættes efter »amtskommunerne«: »og vedrørende ophold uden for hjemmet efter §§ 66–68«.

19. I § 135, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Socialministeren kan fastsætte regler om fordeling af udgifterne ved ophold i sikrede afdelinger i døgninstitutioner for børn og unge mellem amtskommunerne og kommuner samt mellem disse indbyrdes.«.

§ 135. — — —

Stk. 3. Af udgifterne vedrørende ophold på andre institutioner under amtskommunerne afholder pågældendes opholdskommune 50 pct., medens resten afholdes af amtskommunen.